

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

70 LET PROF. DR.h.c., ING. FRANTIŠKA LOMA, DrSc.

Velikost díla prof. Loma spočívá v tom, že se dívá na ekonomické procesy komplexně, že je nejen ekonomem, ale i znalcem zemědělské výroby, že neizoloval zemědělskou ekonomiku od širšího společenského dění, ale viděl ji ve vývoji, resp. z pozic historického materialismu. Přitom za všemi učenými úvahami viděl rolníka, tj. dřiče a ušlápnutého člověka, z jehož řad sám pocházel - a nejen, že se mu nikdy neodcizil, ale nadevše si jej vážil. Je to vidět z celého jeho díla, které zasvětil pracujícím rolnictvu, jeho osvobození v socialistickém zemědělství.

Své ekonomické studie ujasňoval si exkurzemi do sociologie a zejména do historie, ale i do dalších společenských věd (např. slovanské etnografie a etymologie, která přecházela až do sémantiky). I kdyby nezanechal za sebou velkolepé dílo ze zemědělské ekonomiky, byl by oslavován jako historik a zasloužilý pedagog, který nezištně rozdával ze svých nepřeberných zásob vědomostí.

Zasloužil se o zvědečtění ekonomiky a historie československého zemědělství jako snad nikdo jiný z generace, která se ujímala dědictví socialistické revoluce. Vychoval tisíce zemědělských inženýrů pro socialistické zemědělské závody, napsal pro ně nespočetné odborné a vědecké publikace a nám vědeckým pracovníkům byl rádcem a učitelem.

Obrovské je dílo Lomovo jako historika a úctyhodné jako sociologa. Historiky vyvedl z bezbřehého toku do řečiště materiální zemědělské výroby, po léta vedl zemědělské historiky a muzeology v komisi pro dějiny zemědělství. Napsal význačné práce z historie zemědělství, které vyvrcholily jedinečným dílem „Historie československého zemědělství“, v němž s kolektivem svých spolupracovníků důsledně realizoval marxistický požadavek, aby sociální procesy byly odvozovány z výrobních a vědeckotechnických jevů. Toto zaměření mohl uskutečnit především zemědělský ekonom - znalec historie.

My, sociologové zemědělství a venkova, vdčíme Lomovi za dokonalé monografie společenského vývoje několika venkovských obcí, za studie o zbídačování rolnictva (zejména jeho zadlužování v údobí první republiky), studie o školství, poradnictví, zemědělské vědě - a hlavně za moudré rady, jimiž po léta přispíval k vzestupu regenerované marxistické sociologie venkova. Nechyběl na žádné naší konferenci, zasedal v našich komisích a všude upozorňoval na souvztažnost sociologie s ekonomikou a historií. Jestliže sociologii obohatil pohledem ekonoma a historika, pak ekonomiku důsledně sociologizoval.

Prof. Lom zůstal skromný, i když se na něho hrnuly pocty a uznání - a zůstal trpělivě u svého díla, i když na něho dolehla tíže života. Poctivá a neúnavná práce, obětavost a víra v pozitivní hodnoty socialismu ho přenesla přes všechna úskalí. Učený rolník a hospodář Lom zanechal za sebou čisté zorané pole! Kéž s námi ještě dlouho pobude ve zdraví a svěžesti!

Podrobnou biografii prof. Loma přinesl Sborník Vysoké školy zemědělské v Brně, roč. 6 (1970), č. 4, ř. D, a proto se jen krátce zmiňujeme o významnějších křížovkách v životě jubilanta. Narodil se 4. února 1901 v Janovicích. Je synem rolníka, vysokou školu zemědělskou ukončil r. 1925. Pracoval v Zemědělském ústavu účetnicko-správovědném, r. 1929 byl promován na doktora, v r. 1930

se stal vedoucím Ústavu zemědělské ekonomiky při ČAZ. V r. 1935 se habilitoval pro obor zemědělské ekonomiky na VŠZ v Brně a tamtéž se za rok stal profesorem. Roku 1945 byl zvolen místopředsedou Jednotného svazu českých rolníků a o rok později byl jmenován ředitelem Zemědělského ústavu účetnicko-správového. Přednášky na fakultě potravinářské technologie Vysoké školy chemické technologie zahájil r. 1952 a r. 1956 byl jmenován děkanem provozně ekonomické fakulty VŠZ v Praze, kde také v r. 1960 obhájil hodnost doktora věd. Za rok nato přešel opět na potravinářskou fakultu VŠCHT, ale nikdy nepřerušil úzkou spolupráci s provozně ekonomickou fakultou VŠZ, kde vykonal obrovské dílo nejen jako vzorný učitel, ale i jako vědec a autor četných učebnic i jako neúnavný rádce mladé generace zemědělských ekonomů, které doslova uvedl do vědeckého života.

Je proto jen logické, že mu byl po zásluze udělen čestný doktorát v Brně a zlatá medaile vzorného učitele VŠZ v Praze (1970), že byl zvolen čestným členem ČAZ, a že mu byla propůjčena i mnohá jiná vyznamenání, jimiž byl uznán velký přínos jeho díla k rozvoji ekonomiky, historie a sociologie zemědělství.

Jan Tauber